

ΤΟ ΤΑΞΙΜΟ

Ο μακαρίτης ὁ πατέρας μου ἦτον ἄνθρωπος τοῦ νό-
σμου· θέλω νὰ εἰπῶ πῶς ἦτον ἀρκετὰ ἀνεπτυγμέ-
νος ὥστε νὰ μὴ πιστεῦῃ τὰς προλήψεις καὶ τὰ
ὑπερφυσικά πράγματα· ὅταν ὅμως ἐδιηγεῖτο τὴν
ἱστορίαν ποῦ θὰ σὰς περιγράψω - καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τὴν
ἤκουσα πολλές φορές, ἐκυριεύετο ἀπὸ μίᾳ ταραχῇ, ἐλάμ-
θανε ἓνα ὕφος κατανυκτικὸν καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον ποῦ τὴν
ἐδιηγεῖτο ἐννοοῦσε κανεὶς ὅτι τὸ συμβεβηκὸς αὐτὸ τοῦ εἶχε
κάμει βαθυτάτην αἰσθησιν καὶ τὸ ἐπίστευε μὲ ὅλην του τὴν
καρδιά.

Εἶπα καὶ ἄλλοτε, πῶς εἶχε κάμει πολλὰ ταξείδια στὴ
ζωὴ του καὶ ἐπαναλαμβάνω, πῶς εἶχεν ἀποκτήσει πείραν κα-
λοῦ ναυτικοῦ συνδυαζομένην μὲ τὴν ἔμψυτον ὀξυδέρκειαν καὶ
τὴν ναυτικὴν ἰδιοφυίαν του. Καὶ μολισταῦτα ἐσχάτως ποῦ
εἶχε χάσει τὴν ὄρασίν του ὁ λαυμένος ὁ πατέρας καὶ μετέ-
βαινεν εἰς τὴν πατρίδα ν' ἀρίστη τὴν τελευταίαν του πνοὴν ἐκεῖ
ὅπου τὴν ἔλαβε - θὰ τὸ πιστεύετε; — τὸν ἐπίασε ἡ θά-
λασσα... Εἶχε νὰ ταξειδεύσῃ κάμποσα χρόνια...

Εἰς ἓνα λοιπὸν ἀπὸ τὰ πολλὰ του ταξείδια τοῦ συνέβη τὸ
εἰς ἧς περιστατικόν, τὸ ἐποῖον ἐδιηγεῖτο.

«Εἶχαμε φύγει ὀπὸ τὴν Σκῦρο γιὰ τὴ Σαλονίκη. Και-
ρὸς μπωνατσόβολος, ὁστριογάρμπι. Τὴ νύχτα μᾶς τὸν ἔφερε
μαϊστράλι στὴν ἀρχὴ ἀδύνατο. Ἀργότερα ὅμως τὸν ἐγύρισε
μαϊστροτραμουντάνα πολὺ φρέσκο. Ἐξημερωθήκαμε ὅξω ἀπὸ
τὰ Λιαδρόμια καί, ἀποθαλασσωμένοι, ἐτραβούσαμε μὲ πλώρη
κατὰ τὴ Μεγάλῃ Λῆμνο, γιατί ὁ κόρφος δὲν μᾶς ἐπίανε - ἐπε-
τοῦσε φείδια. Ὁρτσάρουμε λοιπὸν ὅσο μπορούσαμε· ἐπειτα ὅμως
εἶδαμε κι' ἀπόειδμε — τεῦ δώσαμε γιὰ τὴ Λῆμνο. Ἡ γολέτ-
τα εἶχε τώρα τὸν καιρὸ στὴν μπουρίνα καὶ ἡ πλώρη τῆς σ-

πράνο ἐπετοῦτε σπῆις. Τὰ κύματα δὲν ἦταν τόσο χονδρά, ἀλλὰ ὁ ἄνεμος ἦτον τόσο φρέσκος ποῦ δὲ μπορούσες νὰ σταθῇς στὴν κουβέρτα, ἀλλὰ οὔτε καὶ πανία πολλὰ μπορούσαμε νὰ κάρωμε, νὰ πάρῃ ὅλο του τὸ δρόμο τὸ καίκι κ' ἔτσι νὰ προφθάσωμε κατὰ τὰ σπερνὰ νὰ πῆσωμε σοταθέντο ἀπὸ τὴ Λῆμνο, γιατί ὁ καιρὸς δὲν μᾶς ἐδειχνε διόλου καλὴ μούρη. Μποροῦσε νὰ μᾶς τὸν κατεβάσῃ τὴ νύχτα χιονιά, ποῦ ἦτον πολὺ ἐνδεχόμενον — ὀκτώβριος μῆνας —, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ εἴκοσι τόσαις ἡμέραις ποῦ φουσοῦσε νοτιά, — καὶ τότε θὰ ἦτον πολὺ δύσκολος ἡ θέσις μας.

Ἐκεῖ στίς δυὸ μετὰ τὸ μεσημέρι σὰν ν' ἄρχισε νὰ πέφτῃ λίγο ὁ ἄνεμος καὶ ὁ καπετάνιος ἐπρόσταξε νὰ κάρουν τὴ γάμπια καὶ τὸν πηπχιόγκο· ἄδικα ὅμως γιατί ὁ ἄνεμος θαρρεῖς κ' ἐκόπηκε μὲ τὸ μαχαίρι. Σὲ λίγο ἡ θάλασσα ἐγίνηκε γάλο. Ὁ κόρφος ὅμως ἦτον κατάμυρος. Ὁ ἥλιος ἐβασίλεψε πρὶν τῆς ὥρας του κ' ἐχώθηκε μέσῃ σὲ μολυβένια στρώματα ἀπὸ πυκνὰ σύννεφα. Αὐτὸ δὲν ἦτον διόλου καλὸ προμῆνυμα. Μὲ ὅλα τὰ πανία ἀπάνω, ἐπεριμέναμε κανένα σχανάκι νὰ τὰ κουνήσῃ ποῦ ἦταν κρεμασμένα σὰν ξεφουσκωμένα ἄντερα. Μῆτε σχανάκι ὅμως ἐφουσοῦσε μῆτε τίποτε. Μιά βαρεῖα ἀτμοσφαῖρα μοναχὴ ἐσφιγγε τὰ στήθη μας καὶ ἕνας ἀόριστος καὶ ἀνεξήγητος φόβος ἐκυρίευε τὴν καρδιά μας, φόβος, μήπως δὲν προφθασωμε νὰ πιάσωμε πουθενὰ πρὶν πιάσῃ ἡ προβέντζα!

Ἐβράδυσε καὶ ἡ γαλήνη ἐξακολοιθοῦσε. Ἡ γολέττα, θαρρεῖς πῶς ἐκαρφώθηκε ἐκεῖ καὶ οὔτε μπρὸς οὔτε πίσω. Βαθειὰ στὴν ὀρίζοντα ἀραιαῖς - ἀραιαῖς στὴν ἀρχὴ ἀστραπαῖς σὰν ὀλόχρυσες ἀλυσίδες ἐσχίζαν τὸν κατάμυρο σὰν πίσσα οὐρανό, ἐφώτιζαν τίς ἄκρας τῶν μελανῶν συννέφων καὶ στὴ στιγμὴ ἐβδυναν καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπλεε πάλι μέσῃ εἰς τὸ φοβερὸ σκοτάδι. Ἡ ἀστραπαὶς κατόπιν ἐγείναν συχνότεραις ποῦ ἐνόμιζες πῶς πυρπολεῖται τὸ στερέωμα.

Ἐμείνα κάμποση ὥρα ἀπάνω στὴν κουβέρτα, ἀλλὰ ἐνύσταξεν κουλουρισμένος πίσω στὴν πρύμνη τῆς γολέττας, γιατί εἶχε πιάσει καὶ τὸν καπετάνιο καὶ τοὺς ναύτας μιὰ μελαγχολία ποῦ δὲν εἶχε διαθίσι κανεὶς μας ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Ὅλοι αἰσθανόμεθα ἅτι ποῦ μᾶς ἐσφιγγε τὴν καρδιά, μιὰ προαίσθησι ποῦ ἅτι κακὸ θὰ μᾶς συνέβαινε ἐκείνη τὴ βραδυά.

Ἐκαληνύκτις τὸν καπετὰν Νικολῆ κ' ἐκατέβηκα στὴν κάμαρα νὰ πλαγιάσω, ἀλλὰ ἡ κίνησις ποῦ ἔκμαχ νὰ κατέβω μου ἐδιώξε τὸν ὕπνο. Ἐγύρισα ἀπὸ τὸ ἕνα πλευρό, ἐστράφηκα ἀπὸ τὸ ἄλλο — τοῦ κάκου· γαρίδα τὸ μάτι μου. Ὅλο ἄχ καὶ ἄχ τὸ πῆχαινα, χωρὶς νὰ εἴπωρῶ νὰ δώσω ἐξηγήσει στὸν ἑαυτό μου. Ὅλοι οἱ ψύλλοι καὶ οἱ χοριοὶ τοῦ κόσμου ἐνόμιζες πῶς ἐβουλήθησαν νὰ μὲ φάγουν. Εἶπα ν' ἀνέβω ἀπάνω, ἀλλὰ ἴσα με νὰ τὸ καλοσκεφθῶ δὲν ἠξισύρω κ' ἐγὼ πῶς — μ' ἐπῆρ' ὁ ὕπνος. Ἡ βρατεῖα ἀτμοσφαῖρα τῆς κουβέρτας ὅμως φαίνεται· πῶς εἶχε μεγαλειτέρα ἐπιρροὴ κάτω στὴν κάμαρα, γιὰτὶ ὁ λίγος ὕπνος ποῦ πῆρα δὲν ἦτον πλὴ ὕπνος ἀλλὰ λήθαργος. Ἐξύπνησα, θέλω νὰ εἰπῶ — μ' ἐξύπνησεν ὁ καπετάνιος ὁ ὁποῖος, γονατιστὴς στὴν κουβέρτα ἐσκυψε ἀπὸ τὸ ταμπούλι καὶ μου φώναζε ἀρωατώντάς με τί ἔπαθα καὶ φωνάζω. Ὅταν ἐξύπνησα ὁλότελα, ἐνθυμήθηκα πῶς εἶχα ἰδῆ ἕνα τρομερὸ ὄνειρο, ποῦ δὲ θά λησμονήσω ποτέ μου γιὰτὶ δὲν ἐπέρασαν δυὸ ὥραις κ' ἐξεδιαλύθηκε. Εἶδα πῶς σὰν νὰ ἐκοιλοπονοῦσε τοῦ Δημητρου τοῦ λουστρόμου μας ἡ γυναῖκα καὶ δὲν ἦταν κανένας νὰ τρεῖξη γιὰ τὴ μακρὴ κ' ἐπῆγα ἐγὼ νὰ τῆς μὴνύσω νὰ ῥοθῇ. Ἦταν νύκτα σκυτενὴ καὶ ἔβριχε δυνατό. Ἡ μακρὴ ἦταν γερόντισσα καὶ δὲ μπορούσε νὰ περπατήσει. Ἡ ἀπέστιασις δὲν ἦτο μεγάλη καὶ τῆς ἐπρότεινα νὰ τὴν σηκώσω στὴν πλάτη μου νὰ τὴν πάγω. Τὸ ἐδέχθη. Τὴν ἐσήκωσα στὴν πλάτη μου· ἐπῆρα τὰ χέρια τῆς ἐμπρὸς στὸ στῆθος μου κ' ἐξεκινήσαμε. Εἶχαμε προχωρήσει ἀρκετά. Τὸ φορτίο βαρὺ — ἐκουράσθηκα. «Στάσου, τῆς λέγω, κυρὰ μακρὴ, νὰ σ' ἀκουμπήσω ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴν πέτρα νὰ ξεκουρασθῶ λιγάκι κ' ἔπειτα τραβοῦμε πάλι ἐμπρὸς.» «Καλὰ, παιδί μου, μου λέγει, κάμε ὅπως θέλεις.» Τὴν ἀκουμπῶ στὴν πέτρα καὶ ὀρθοπόδητα· γυρίζω ἔμως νὰ ἰδῶ πίσω μου — δὲ βλέπω τὴ μακρὴ. Βρὲ μακρὴ ἀπ' ἐδῶ, βρὲ μακρὴ ἀπ' ἐκεῖ... ἡ μακρὴ ἔγεινε ἀφαντος. Ἡ πέτρα ποῦ τὴν εἶχα ἀκουμπήσει ἦταν ἐστὶ πηγχοῦ καὶ ἡ μακρὴ ἀνασκίλωτε κ' ἐπῆγε στὸν πάτο...

Βουτηγμένος στὸν ἰδρώτα, ἐπετάχθηκα ἀπὸ τὴν κουκέτα κ' ἐδοκίμασα ν' ἀνέβω στὴν κουβέρτα ἀλλὰ ἐσχέθηκα πῶς εἴπωρῶ νὰ κρυώσω ἀπάνω κ' ἐξήναπλάγισα· εὐχαριστήμει-

νος ὅτι δὲν ἦταν πραγματικὸ τὸ πάθημά μου μὲ τὴ μαμμή. Φαίνεται πῶς μὲ εἶχε πάρει ὁ ὕπνος πάλι· γιατί ἐξύπνησα τα-
ραγμένος ἀπὸ τὸ κούνημα τῆς γολέττας, τὸ κτύπημα τῶν
πανιῶν καὶ ἀπὸ τὶς φωναῖς τοῦ καπιτάν Νικολῆ. Ἐπήδησα
ἀπὸ τὴν κουκέτα καὶ ἔβγαλα τὸ κεφάλι μου ἔξω νὰ ἰδῶ τί
τρέχει. Ἦκούετο ἓνα διαβολικὸ σφύριγμα τῶν σχοινιῶν καὶ
αἰσθάνθηκα στὸ πρόσωπό μου χονδρεῖς σταλαματιᾶς βροχῆς
ποῦ μέγαμε νὰ χωθῶ μέσα καὶ νὰ κουκουλωθῶ μὲ τὸ ἐπανω-
φόρι μου. Δὲν ἐτολμοῦσα ν' ἀνεβῶ ἀπάνω στὴν κουβέρτα γιατί
ἡ βροχὴ καὶ τὸ χαλάζι ἄρχισαν νὰ πέφτουν μὲ τέτοιο θό-
ρυβο ποῦ ἐνόμιζες πῶς ἔπεφταν καρύδια. Τί ἔγινε ἐκείνη τὴ
βραδυὰ δὲν περιγράφεται! Δέκα φοραῖς εἶπα πῶς θὰ καίνα-
τίση ἡ γολέττα. Ποῦ νὰ σταθῇ στὰ πόδια σου; — οὔτε νὰ
καθῆτης εἰμποροῦσες. Ἀκουα τὰ κύματα ποῦ μᾶς ἐπατοῦσαν
καὶ ἔσκαζαν στὴν κουβέρτα ποῦ ἔλεγες πῶς θὰ τὴν σπάσουν νὰ
μᾶς βουλᾶζουν. Ὅσαις προσευχαῖς ἤξευρα τίς εἶπα. Ἐξα-
φνα, σ' ἓνα φοβερὸ μπότζι ποῦ ἔκαμε τὸ καίκι καὶ εἶπα πλᾶ
σχωρᾶτε με καὶ Θεὸς χωρεσας, ἀκούω φωναῖς ἀπάνω, φω-
ναῖς ἀπελπιστικοῖς καὶ τρεξίμχτα. Ἐσκοτίσθηκε τὸ λογικὸ
μου· δὲν ἤξευρα τί νὰ κάμω. Ἐγύρισν καὶ εἶδα τὸ κρεμαστὸ
κανδηλάκι, ποῦ ἄναθε ἐμπρὸς στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγ. Νικο-
λάου, καὶ ἐκτυποῦσε δεξιὰ - ἀριστερά, ἐμπρὸς - ὀπίσω σὰν δαι-
μονισμένο. Τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀγίου μὲ τὸ κούνημα αὐτὸ τοῦ
κανδηλίου δὲν ἐπρόσθανε νὰ φωτισθῇ καὶ ἦτον σκοτεινὸ,
ἀλλὰ καὶ τὰ μάτια μου ἦταν σκοτισμένα. Ἡ θεία τοῦ κανδη-
λίου καὶ τῆς εἰκόνος μου ἐνθάρμισε ὅτι ἦταν παραμονὴ καὶ
ξημερώματα τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου - 26 Ὀκτω-
βρίου. «Ἀγίε μου Δημήτρη μου, — εἶπα μέσα μου μὲ μεγά-
λην εὐλάβειαν καὶ κατάνυξιν, ποῦ ὑπαγόρευεν ὁ φόβος τοῦ
κινδύνου, — γλύτωσέ μας καὶ νὰ σοῦ ἀφιερῶσω ἓνα ἀσημέ-
νις καντήλι στὴν εἰκόνα σου!» Μὲ εἶχε κυριεύσει τέτοιος φό-
βος ποῦ ποτὲ ἄλλοτε δὲν τὸν εἶχα δοκιμάσει. Τὸ καντήλι εὐ-
ρέθη τὸ προχειρότερον μέσον διὰ νὰ προσφέρω εἰς τὸν Ἅγιον...
Μέσα εἰς ἐκείνην τὴν ἀγωνίαν, κλεισμένος εἰς τὸν στενὸν
χωρὸν τῆς κάμαρας, χτυπῶντας πότε εἰς τὴν δεξιὰ πότε εἰς
τὴν ἀριστερά κουκέτα, ἐσκέφθηκα πῶς ἂν ἀνέβαινε στὸ κατὰ-
στρωμα θὰ μπορούσα νὰ σωθῶ καλυμπῶντας, ἐνῶ κλεισμέ-

νος κάτω θά ἐπιγύμνουνα σὰν σκύλος, καὶ ἀπεφάσισα ν' ἀνέβω. Τρεῖς φοραὶς ἐδοκίμασα νὰ γαντζώσω στὴ σκαλίτσα καὶ τὶς τρεῖς ἐξαπλώθηκα χάμω φαρδὺς πλατύς. Τέλος μετὰ πολλὰ βάσανα καὶ προσπαθείας κατώρθωσα ν' ἀνεβῶ τὰ τρία σκαλοπάτια. Κάμνω νὰ σύρω τὸ καπάκι τοῦ ταμπούχιου ἀλλὰ ἦτον κλεισμένο. Τὸ εἶχαν κλείσει ἀπ' ἔξω γιὰ τὶς θάλασσες. Ἐφώναξα καὶ ἤρθαν καὶ μοῦ ἄνοιξαν ἥταν πλὴ ξημερώματα. Ὅταν ἀνέβηκα, διέκρινα τὸ ψηλὸ βουνὸ τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Θὰ εὕρισκόμην καμμιὰ δεκαριά μίλλια σοταβέντο καὶ σχεδὸν ἀποθαλασσωμένοι πιά. Εἰς τὸ κατὰστροφμα δὲν ἦτον παρὰ ὁ καπετὰν Νικολῆς εἰς τὸ τιμόνι, κουκουλωμένος μὲ τὴν ἀμπαδένια του γούνα καὶ ἓνας ναύτης μπροστά. Ἐπῆγα καὶ ἐκάθησα κοντὰ στὸν καπετάνιο, ἐστρηψα ἓνα τσιγόρο καὶ τοῦδωσα τὴν καπνοσακκουῶλα μου νὰ στρήψη καὶ ἐκεῖνος.

— Εὐχαριστῶ, δὲ θέλω, μοῦ εἶπε μὲ μιὰ χειρονομία μεγάλης ἀθυμίας.

Ἐκάθησα κάμψοση ὥρα ἐκεῖ. Ὁ καπετάνιος δὲν ἐβγαλε μιλίᾳ ἀπὸ τὸ στόμα του. Εἶχε πλὴ ξημερώσει. Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ ἀνατέλλῃ μέσα σὲ καταχνιά καὶ ἂν καὶ εἶχε σηκωθῇ ἀρκετὰ ὅμως δὲν ἐφαίνετο. Ἐρριξα μιὰ ματιὰ καὶ εἶδα τὸ πρόσωπο τοῦ καπετάν Νικολῆ σκοτεινὸ καὶ κλαμένο, πλὴ σκοτεινὸ ἀπὸ τὸ χθεσραδυνὸ οὐρανὸ. Ἀνασιένανε συχνὰ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς του ἀλλὰ δὲν ὠμιλοῦσε. Μετὰ πολλὰ κατώρθωσα νὰ τὸν κάμω νὰ λύσῃ τὴ τιωπή του καὶ ἔμαθα μὲ μεγάλη - μεγάλῃ λύπη μου, πῶς ἡ σκότα τῆς τρουκεντίας ἐτίναξε στὸ πέλαγο τὸν καλὸ μας λαστρόμο τὸ Δημητρώ....

Β'.

Ἐφθάσαμε στὴ Σαλονίκη ἐτελειώσαμε τὶς δουλεῖς αἰς μας ἀγοράσαμε ὅ,τι εἶχαμε ν' ἀγοράσωμε καὶ ἐτοιμασθήκαμε γιὰ ταξίδι μὲ τὴν ἴδια γολέττα ἐτύχαμε βοηθητικὸ καιρὸ καὶ τὰ ξημερώματα ἐσαλπάρχμε καὶ ἐνάμαμε πανιά. Μόλις ὅμως ἐπροχωρήσαμε λίγο, μᾶς τὸν φατσάρι καὶ μᾶς ἀναγκοῦζει νὰ ποδίσωμε. Ὅλη μέρα ἐφισοῦσε φρέσκη νοτιά - μπάτης, τὴ νύκτα ἐμπονατζάριζε καὶ αὐτὸ ἐγίνετανε τρεῖς μέραις κατὰ σειράν. Ἐσηκονόμοστε πρῶτ', ἐβγαίνομε λίγο, ἐφθάναμε

ἕως τὸ Καραμπουργοῦ καὶ πίσω. Ἀπὸ τὸν καπετάνιο ἕως τὸ μουτσο ὅλοι εἵμαστε νὰ σκάσωμε. Εὐρισκόμεθα τόσαις ἡμέραις σὰν φυλακισμένοι.

— Μὰ τί διάβολο γρουτουζιά εἶν' αὐτή! ἔλεγε καταγανακτισμένος ὁ πλοίαρχος ἀφ' οὗ γιὰ τρίτη φορὰ ἔδινε διαταγὴ νὰ ποδίσωμε. — Νὰ μὴν ἔταξε κινεῖς τίποτε, βρὲ παιδιά! Εἶπε δυνατότερα γιὰ ν' ἀκουσθῇ ἀπὸ ὅλους

Τότε μού ἤλθε σιὸ νοῦ μου τὸ τάξιμο ποῦ ἔκρινε τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Δὲν εἶπα ὅμως τίποτε, γιὰτὶ δὲν τῶγε τίποτε ὁ καπετὰν Νικολῆς νὰ μὲ βρῇσι. Ἄμικ ὅμως ἀράξωμε, χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ ἄλλαξαι καὶ εἶπα νὰ μὲ βγάλουν ἔξω. Ἀπὸ τῇ σκάλα καὶ μιὰ καὶ δυὸ στοῦ χρυσοχοῦ. Μὲ εἶχε κυριεύσει τέτοιαι συγκίνησις, ποῦ ἔτρεμα χέρια καὶ πόδια. Παζαρεύω ἓνα ὀσημένιο καντηλάκι καὶ πηγαίνω στὴ Μητροπολιτικὴ ἐκκλησίᾳ τῆς Θεσσαλονίκης, μπαίνω μέσα, ἀσπάζομαι μὲ κατάνυξι τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου καὶ τοῦ ἀφιερώνω τὸ καντηλάκι.

Ὡ τοῦ θαύματος!

Τὴν ἄλλην μέρα ὅχι μόνον μὲ εὐκολίᾳ ἐκαδοχιζάραμε τὸ Καραμπουργοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκάμαμε ἓνα ταξιδάκι ποῦ δὲν τῶχα κάμει ποτὲ στὴ ζωὴ μου.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἐκ τῶν δέκα προσώπων τὰ ὅποια ὁμιλοῦν δι' ἡμᾶς, τὰ ἐννέα λέγουν κακόν· καὶ ἐκεῖνος ποῦ λέγει τὸ καλόν, τὸ λέγει κακῶς.

★

Οἱ ἰσχυροὶ χαρακτηῖρες ἢ κατρωθοῦσι νὰ δημιουργῶσι τὴν τύχην των, ἢ γνωρίζουσι νὰ ὑφίστανται αὐτὴν ἀξιοπρεπῶς. Οἱ ἀσθενεῖς οὐδέτερον τούτων δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι.

★

Ἡ γυνὴ ἢ κατέχουσα τὴν δύναμιν τοῦ θέλγειν οὐδέποτε γηράσκει. Περαιδείματά ἢ Νινὸς Δελαχκλὸς καὶ ἡ Ἀρχαϊάνασσα τοῦ Πλάτωνος :

«ἤ· καὶ ἐπὶ ρυτίδων ἐξεταί· πικρὸς ἔρως».